

**Verslag van de activiteiten van het
Innovatiecentrum Biologische Landbouw (IBL)
van Wageningen UR**

**over het eerste jaar
(februari – december 2001)**

J. Meijs

december 2001

Inhoud

1	INLEIDING.....	3
2	STUURGROEP IBL.....	3
3	INTERACTIEF WERKEN.....	4
3.1	INTERACTIE MET EXTERNEN.....	4
3.2	INTERNE INTERACTIES BINNEN WAGENINGEN UR.....	5
3.2.1	<i>Koepelgroep Biologische Landbouw.....</i>	<i>5</i>
3.2.2	<i>Projectgroep Bioproductmanagement.....</i>	<i>5</i>
4	ONDERZOEKSCOÖRDINATIE.....	5
4.1	ONDERZOEKSPROGRAMMA'S VAN LNV (DLO EN PO).....	5
4.2	SEO-MIDDELEN EN UNIVERSITAIR ONDERZOEK.....	7
4.3	OVERIG ONDERZOEK.....	7
4.3.1	<i>Biologisch bedrijfsleven.....</i>	<i>7</i>
4.3.2	<i>Andere overheden.....</i>	<i>8</i>
5	ONDERWIJS.....	8
6	COMMUNICATIE.....	9

1 Inleiding

De voorgeschiedenis van het Innovatiecentrum Biologische Landbouw (IBL) kan als volgt worden samengevat:

- 08-12-1999 Instellen van Kerngroep Biologische Landbouw door de Raad van Bestuur.
- 30-10-2000 Aanbieding van het rapport "De biologische landbouw in Wageningen UR" van de Kerngroep aan de Raad van Bestuur.
- 03-11-2000 Doorgeleiding van het Kerngroerapport door minister Brinkhorst van LNV naar leden van de Tweede Kamer.
- 06-11-2000 Persbericht 89 "Wageningen verdubbelt onderzoeksinspanning biologische landbouw".
- 17-11-2000 Workshop "Open-space biologische landbouw" ter voorbereiding van het IBL.
- 21-12-2000 Reactie van Raad van Bestuur op het kerngroerapport, met het verzoek om een nadere uitwerking van het IBL.
- 23-01-2001 Aanbieding van Plan van Aanpak van het IBL door de coördinator biologische landbouw en de kerngroep aan de Raad van Bestuur.
- 09-02-2001 Accordering Plan van Aanpak van het IBL en opheffing van de Kerngroep door de Raad van Bestuur.

De taken van het IBL zijn vastgelegd in het Plan van Aanpak en kunnen worden samengevat als:

1. Het stimuleren en faciliteren van de interactie tussen Wageningen UR en andere actoren (met name de biologische sector en LNV).
2. Het stimuleren en coördineren van de onderzoeksactiviteiten op het gebied van biologische landbouw (en voeding)
3. Het bijdragen aan de opzet van de nieuwe opleiding Bioproductmanagement
4. Het opzetten en coördineren van de communicatieactiviteiten van Wageningen UR op het gebied van de biologische landbouw.

In dit verslag zullen de belangrijkste activiteiten op deze vier taakgebieden worden samengevat. Ook wordt kort aangeduid waarop de activiteiten zich zullen richten in 2002.

2 Stuurgroep IBL

De stuurgroep van het IBL adviseert de Raad van Bestuur van Wageningen UR omtrent beleidszaken bij biologische landbouw en is een klankbord voor het hoofd van het IBL bij de uitvoering van het Plan van Aanpak. De stuurgroep opereert op strategisch niveau. Om het onafhankelijke karakter van het IBL te waarborgen is het voorzitterschap van de stuurgroep belegd bij de stafdirecteur Onderzoekstrategie. Naast vertegenwoordigers van de vijf kennis-eenheden bestaat de stuurgroep verder uit vertegenwoordigers van de directies van Platform Biologica en van het Louis Bolk Instituut.

In de verslagperiode 2001 is de stuurgroep drie keer bijeengewees. Naast de advisering via de gebruikelijke kanalen (stafdirecteur OS en hoofd IBL) heeft de stuurgroep middels brieven aan de Raad van Bestuur geadviseerd over o.a.:

- De opzet van de opleiding Bioproductmanagement (brief dd 28-6-2001).
- De mogelijke opzet van een biologisch proef- en leerbedrijf (brief dd 28-6-2001).
- De thema's voor de invulling van strategische expertiseontwikkeling voor de biologische landbouw (brief dd 8-10-2001).

De stuurgroep IBL vervult als regiegroep een rol bij de invulling van het strategisch speerpunt biologische landbouw binnen de kennis-eenheden en de onderzoekscholen. De stuurgroep zal de Raad van Bestuur adviseren over de ingediende projectvoorstellen voor SEO-2002 op het gebied van de biologische landbouw.

3 Interactief werken

Er is een toenemend besef dat het rendement van investering in kennisontwikkeling wordt bepaald door de manier waarop deze is georganiseerd en ingebed in maatschappelijke en economische processen en systemen. Als het alleen gaat om de productie van kennis dan volstaat een simpele opdrachtgever/opdrachtnemer relatie bij onderzoek. Wil deze kennis echter bijdragen tot echte innovatie dan is er meer nodig. Dan is een interactief proces gewenst met een netwerk van actoren en een aangepaste werkwijze van onderzoekers. In de netwerksamenleving van de 21^e eeuw vindt steeds meer sturing van veranderingsprocessen plaats in complexe netwerken, waarin geen absoluut dominante actor te onderkennen valt. Dit doortrekkend naar de biologische landbouw betekent dat de overheid, de biologische sector, maatschappelijke organisaties en de onderzoekswereld gezamenlijk acteren. Binnen de biologisch landbouw (en voeding) hebben de biologische sector en een aantal maatschappelijke organisaties hun krachten gebundeld in het Platform Biologica. Eerst zal een samenvatting worden gegeven van de interactieactiviteiten met externen. Daarna wordt kort ingegaan op de interne interactieprocessen.

3.1 Interactie met externen

De onderzoeksaansturing door de biologische sector gebeurt o.a. door de in oktober 2000 opgerichte "Landelijke advies commissie onderzoek biologische landbouw" van Platform Biologica. Deze commissie wordt voorgezeten door mevr. R. Beckers (ook voorzitter van Platform Biologica); J. Meijs is secretaris vanuit zijn functie coördinator onderzoek bij Platform Biologica. De belangrijkste taak van deze commissie is het adviseren van opdrachtgevers van onderzoek op het gebied van de biologische landbouw over de onderzoeksagenda en over prioritering van onderzoeksthema's. De belangrijkste opdrachtgever is het ministerie van LNV. De netwerkactiviteiten van het IBL richten zich in 2001 met name op de driehoek LNV / biologische sector (Platform Biologica) / Wageningen UR. In dit kader kunnen verschillende activiteiten worden genoemd:

Bij de vraagarticulatie en onderzoeksprogrammering

- Het organiseren van een workshop "Kwaliteit en veiligheid van biologisch voedsel" op 11-4-2001 door het IBL en het betrokken zijn bij workshops gericht op vraagarticulatie binnen de kenniseenheid Dier (biologisch veehouderij onderzoek binnen Dierlijke Productiesystemen; 20-6-2001) en Plant (onkruidonderzoek t.b.v. de biologische landbouw; 2-11-2001).
- Het uitdragen van de mogelijkheden van Wageningen UR bij LNV en haar omgeving o.a. via presentaties van het IBL bij het biologisch team van het EC-LNV (20-8-2001); bij de Taskforce marktontwikkeling biologische landbouw (28-8-2001) en via intensieve contacten met de sector manager biologische landbouw van LNV en met relevante beleidsdirecties (DL, DWK, VVM, I en H).
- Het themagewijs voeren van de adviescommissie onderzoek biologische landbouw door programmaleiders van Wageningen UR (ad hoc acties).

Bij de uitwerking en begeleiding van onderzoeksprogramma's

Het Platform Biologica heeft zes sectoraal opgezette biologische werkgroepen. Deze werkgroepen hebben o.a. tot taak onderzoekswensen te formuleren en onderzoek te begeleiden, zowel in de ontwerpfase als in de uitvoeringsfase. Het IBL organiseerde de interactie tussen de biologische sector en Wageningen UR door LNV-programmavoorstellen en -beschrijvingen in de biologische werkgroepen te bespreken.

De voorstellen van de nieuwe onderzoeksprogramma's

- Biologische open teelten
- Biologische bedekte teelten
- Koepelprogramma biologische landbouw
- Gewasbescherming en

- Mest en mineralen werden besproken in de sectorale werkgroepen en de studiegroep Bodem, bemesting en milieu. Daarnaast werden de werkgroepen incidenteel ingeschakeld in het kader van lopende LNV-programma's.

Bij de samenwerking met het Louis Bolk Instituut.

Het IBL deed de suggestie om van de samenwerking met het LBI een meer structureel karakter te geven. Bij het 25-jarig jubileum van het LBI werd de intentie tot samenwerking uitgesproken door de Raad van Bestuur. Begin 2002 zal een samenwerkingsovereenkomst worden ondertekend.

Uiteraard waren er ook interactie activiteiten met andere doelgroepen buiten de genoemde driehoek (zie ook communicatie). Het voert echter te ver om deze acties hier te noemen.

3.2 Interne interacties binnen Wageningen UR

Onderzoek en onderwijs aan biologische landbouw leent zich bij uitstek om invulling te geven aan innovatie binnen Wageningen UR door interactief en interdisciplinair te werken. In 2001 werden hier toe de eerste stappen gezet door het instellen van interdisciplinaire groepen zowel op het gebied van onderzoek als onderwijs.

3.2.1 Koepelgroep Biologische Landbouw

Door het IBL werd een koepelgroep gevormd bestaande uit 12 leiders van biologische onderzoeksprogramma's. De groep kwam vier keer bijeen. De activiteiten richten zich enerzijds op inhoudelijke afstemming bij de voorbereiding van biologische programma's voor 2002 en anderzijds op het opstellen van een programma voorstel voor een koepelprogramma biologische landbouw. Dit programma is inmiddels goedgekeurd en richt zich zowel op inhoudelijke integrale kennisontwikkeling en kennisontsluiting als op het proces en de vaardigheidsontwikkeling om tot interdisciplinair, interactief en systeemgericht werken te komen. Deze procesmatige activiteiten uit het koepelprogramma zijn een aanvulling (ook cofinanciering) op het WISl-project "Integrale kennisontwikkeling voor de biologische landbouw" dat door de Raad van Bestuur is goedgekeurd.

In 2002 zal het koepelprogramma en het WISl-project worden uitgevoerd en krijgt de proceskant de aandacht die het behoeft. Daarnaast zal de interactie tussen DLO/PO en de universiteit op het gebied van biologisch onderzoek worden aangepakt (onderdeel van het koepelprogramma)

3.2.2 Projectgroep Bioproductmanagement

De nieuwe opleiding Bioproductmanagement is een integrale opleiding, die zich richt op productie, omgeving, markt, keten en de consument. Er is dan ook een interdisciplinaire projectgroep ingesteld, die bestaat uit vertegenwoordigers van de vijf kennisenheden en studenten. De eerste integrale opzet van de opleiding is goed ontvangen door de buitenwereld. In de vervolgfase zal van de deelnemende leerstoelgroepen een forse inzet gevraagd worden om tot goede interdisciplinaire vakken te komen, met name voor de propedeuse.

4 Onderzoekscoördinatie

4.1 Onderzoeksprogramma's van LNV (DLO en PO)

De adviescommissie Onderzoek Biologische Landbouw van het Platform Biologica heeft aanbevelingen gedaan voor onderzoeksthema's voor 2002. Een groot aantal van deze aanbevelingen zijn over-

genomen door LNV in de indicatiebrief en kaderbrief 2002 voor DLO. Het IBL heeft veel aandacht gegeven aan de voorbereiding van de programma's, zowel bij de procedurele – en proceskant als bij de inhoudelijke afstemming (intern en extern). Dit heeft erin geresulteerd dat de ingediende voorstellen op het gebied van de biologische landbouw zullen worden goedgekeurd in de loop van december.

Tabel 1: Budgetten (in k Euro) van 100% biologische onderzoeksprogramma's voor LNV

	Titel	code	budget
Lopend	Biologische veehouderij	PO - 34	1622
	Biologische productie systemen in de akkerbouw en groenteteelt	342	1965
	Uitgangsmateriaal voor de biologische landbouw	388	996
nieuw	Biologische open teelten	400 - I	1818
(2002)	Biologische bedekte teelten	400 - II	1452
	Koepelprogramma Biologische Landbouw	401	318
	AKK co-innovatie programma biologische afzetketens	AKK	400
		totaal	8571

De omvang van het onderzoek aan biologische landbouw en voeding krijgt een forse impuls in 2002. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van de programma's die zich voor 100% richten op biologische landbouw. De totale omvang zal groeien van een inzet van 4583 k Euro in 2001 naar 8571 k Euro in 2002. Naast de 100% biologische programma's kennen we de meer thematische programma's waarin projecten op het gebied van de biologische landbouw een onderdeel zijn. Van de belangrijkste programma's is in tabel 2 een samenvatting gegeven. Het budgetaandeel dat besteed wordt aan biologische onderwerpen is zo goed mogelijk geschat.

Tabel 2: budgetten (in k Euro) van LNV-onderzoeksprogramma's met een beperkt aandeel biologische projecten

	Titel	code	Totaal budget	Aandeel biologische (schatting)
lopend	Ondernemerschap en markt	374	2260	226
	Veehouderijsystemen in de toekomst	348	1697	170
nieuw	Onkruidbeheersing	343	1273	227
	Gewasbescherming (I, IV)	397	1500	300
	Mest mineralen (I)	398	2170	108
	Veiligheid en kwaliteit biologische producten	OP	pm	pm
			totaal	1031

Op het gebied van veiligheid- en kwaliteit van biologische producten is een programmavoorstel gemaakt op aangeven van LNV. Inmiddels is dit onderwerp naar de open programmering geschoven. Op het moment van het schrijven van dit jaarverslag is er geen duidelijkheid over de omvang van dit onderzoek in 2002; het is dan ook als pm-post in tabel 2 opgenomen.

Motie Waalkens en LNV-beleid

In oktober 1999 nam de Tweede Kamer de motie Waalkens aan met als kern "per 2003 dient ten minste 5% en per 2008 ten minste 10% van het wetenschappelijk onderzoek bij de stichting DLO te worden besteed aan biologische landbouw".

Omdat het praktijkonderzoek deel uitmaakt van DLO is het totale programmabudget van DLO en PO gesommeerd. De begroting voor 2002 bedraagt 110 miljoen Euro voor de reguliere programma's (exclusief SEO) en 137 miljoen Euro totale onderzoeksgelden (inclusief SEO en wettelijke taken).

Bij vergelijking van de gegevens uit de tabellen 1 en 2 met de doelstellingen van de motie Waalkens kunnen we concluderen:

De totale inzet van 9,5 miljoen Euro in biologische onderzoeksprogramma's in 2002 betekent een omvang van 8,6% van de programmagelden. (exclusief SEO)

De norm voor 2008 (10%) wordt in 2002 al benaderd (en de norm voor 2003 wordt in 2002 al ruimschoots overschreden).

In de LNV beleidsvisie "Een biologische markt te winnen" is als budget voor onderzoek in 2002 fl. 18,5 miljoen = 8,41 miljoen Euro aangegeven. Alleen al aan de 100% biologische programma's van DLO en PO (8,6 miljoen Euro) wordt dit budget besteed door LNV.

4.2 SEO-middelen en universitair onderzoek

Biologische landbouw (en andere vormen van duurzame landbouw) is een van de 11 strategische speerpunten van Wageningen. In een inventarisatie naar de inzet op dit strategisch speerpunt in 2001 door OS (Bakema) bleek slechts 1,3% van de strategische middelen van DLO en van de onderzoekscholen expliciet te worden besteed aan dit onderwerp.

Dit was aanleiding van het verzoek van de Raad van Bestuur aan de directieraden van de kennisenheden en aan de directeuren van de onderzoekscholen om bij het plan voor SEO van 2002 biologische landbouw als één van de prioritaire onderwerpen in te dienen. Bovendien werd het verkennende deel van het SEO-budget als contrafinanciering in het vooruitzicht gesteld. Op het moment van het opstellen van dit jaarverslag zijn de resultaten van deze inspanning nog niet bekend.

Naast de inzet uit strategische middelen leveren de leerstoelgroepen van de Universiteit onderzoekscapaciteit voor de biologische landbouw vanuit hun eerste geldstroom. Substantiële inzet komt van de leerstoelgroepen Biologische Bedrijfssystemen en Dierlijke Productiesystemen. Daarnaast besteden vele andere leerstoelgroepen aandacht aan biologische landbouw en voeding. Kwantificering van de inzet wordt in 2002 mogelijk als de projectendatabank van het IBL wordt opgeleverd (zie 6). Het IBL stimuleert waar mogelijk een grotere inzet van de Universiteit voor de biologische landbouw met name door gerichte samenwerking met DLO. In 2002 zal hieraan meer aandacht worden besteed.

4.3 Overig onderzoek

Naast het "reguliere" onderzoek uit programmagelden van LNV, uit 1^e geldstroom voor de onderzoekscholen en uit SEO-middelen worden acties ingezet om ook andere financiers meer budget te laten besteden aan onderwerpen op het gebied van de biologische landbouw en voeding:

4.3.1 Biologisch bedrijfsleven

Primaire sectoren

De onderzoeksfinanciering door de biologische boeren en tuinders vindt met name plaats via de productschappen. De boeren en tuinders financieren dit onderzoek via collectieve heffingen. Over de besteding van de gelden adviseren de biologische sectorale werkgroepen van Platform Biologica. Sector overschrijdende onderwerpen worden behartigd door de LTO-vakgroep biologische landbouw en de Adviescommissie onderzoek biologische landbouw.

In 2001 waren de volgende productschappen betrokken bij biologische landbouw projecten:

- Productschap Akkerbouw
- Productschap Tuinbouw
- Productschap Vee en Vlees
- Productschap Zuivel

Het merendeel van de projecten wordt uitgevoerd bij het Praktijkonderzoek van Wageningen UR. Het IBL heeft een taak bij het mede regisseren van het proces van het beoordelen en prioriteren van

onderzoekswensen en onderzoeksvorstellen (interactie onderzoekers met biologische werkgroepen van Platform Biologica).

Andere ketenpartijen (handel, verwerking en detailhandel)

De biologische sector is nog klein en in ontwikkeling; op korte termijn kan niet verwacht worden dat dit deel van het bedrijfsleven onderzoeksbudget vrij maakt. Wel mag een substantiële (50%) inzet van dit bedrijfsleven worden verwacht in het AKK co-innovatieprogramma biologische afzetketens. Dit programma loopt van 2001 t/m 2004 met een totale omvang van 7 miljoen Euro.

Onderzoeksinstellingen dragen 25% bij aan deze inspanning. Met DWK is afgesproken dat het budget voor dit co-innovatieprogramma voor de inzet van DLO centraal wordt weggezet bij OS. Het IBL is door het AKK aangewezen als coördinatiepunt voor de Wageningse inbreng in dit programma, zowel inhoudelijk als beheersmatig.

4.3.2 Andere overheden

Provincies

Met name de provincies besteden wezenlijke bedragen aan projecten op het gebied van de biologische landbouw waarbij Wageningen UR vaak betrokken is. Een totaal overzicht ontbreekt nu. De provincies hebben echter al aangeboden actief te gaan meewerken aan de projectendatabank die het IBL gaat opzetten. Binnen het praktijkonderzoek is het accountmanagement richting provincies verbeterd (gezamenlijke benadering van provincies bij de Biom, Bioveem, Biokas en Biofruit projecten). Dit verdient navolging bij DLO.

Het Platform Biologica heeft een periodiek overleg met de beleidsmedewerkers van de provincies op het gebied van biologische landbouw. Verkend zal worden of dit college ook het aanspreekpunt/loket kan worden voor Wageningen UR.

EU

De verantwoordelijkheid voor het deelnemen van Wageningen UR aan internationale en EU onderzoeksprogramma's op het gebied van de biologische landbouw ligt in eerste instantie bij de kennis-eenheden en onderzoekscholen. Op communicatief vlak en strategisch niveau heeft het IBL wel een taak op dit gebied. In dit kader werd in september 2000 deelgenomen aan de IFOAM conference "The world grows organic" waarin internationale contacten werden gelegd o.a. gericht op het ontwikkelen van een Europese projectendatabank. In mei 2001 werd deelgenomen aan de Europese conferentie "Organic food and farming". Aan deze conferentie werd deelgenomen door 6 ministers van landbouw. Een van de aanbevelingen was om in het 6^e kaderprogramma van de EU een substantieel hogere inzet te gaan besteden aan biologische landbouw.

5 Onderwijs

In 2000 werden voorbereidingen getroffen door een projectgroep bestaande uit Ariena van Bruggen, Ab Groen en Jac Meijs. Op basis van het startdocument "Opleiding Bioproductmanagement" verleende de Adviescommissie Onderwijs aanbod goedkeuring voor de opleiding Bioproductmanagement bij Wageningen UR (brief dd 30-1-2001).

De Raad van Bestuur legt de verantwoordelijkheid van de nieuwe opleiding BPM bij het OWI-Levenswetenschappen. Het OWI-bestuur heeft op 8 mei 2001 een projectgroep BPM opgericht met als taak een advies op te stellen over de opzet en invulling van deze opleiding.

Het hoofd IBL is voorzitter van deze projectgroep. De projectgroep kwam in de verslagperiode 10 keer bijeen en heeft in 2001 het volgende opgeleverd:

- Organisatie, eindtermen en specialisaties van Bioproductmanagement (juni 2001)
- Propedeuse Bioproductmanagement (juni 2001)

- Invulling BSc Bioproductmanagement (december 2001)

Naast het opzetten van de nieuwe opleiding zal er uiteraard ook gewerkt moeten worden aan de werving van studenten. In de tweede helft van 2001 is hiermee gestart, waarbij de afdeling communicatie; het OWI en het IBL samenwerken. Op dit onderdeel is een forse inzet gewenst om de nieuwe opleiding meer bekendheid te geven bij de potentiële studenten. De communicatieadviseur van het IBL zal het komende jaar substantiële inzet aan deze activiteit gaan besteden (gerichte actie naar biologische doelgroepen).

Op dit moment wordt ook gewerkt aan de onderbouwing van de noodzaak van een vijfjarige opleiding BPM.

De minister van OCW verlangt een onderbouwd voorstel voorafgaande aan een kennelijk noodzakelijke wetswijziging.

6 Communicatie

Een goede communicatie over de activiteiten van het IBL en van de activiteiten van Wageningen UR op het gebied van de biologische landbouw is noodzakelijk om de gewenste positie op de internationale kennismarkt op te bouwen. De communicatieactiviteiten van het IBL worden begeleid door een werkgroep. Tini Colijn, de voorzitter van de Kerngroep Biologische Landbouw is voorzitter van de werkgroep communicatie.

De werkgroep kwam in 2001 vier keer bijeen.

In het plan van Aanpak van het IBL was al aangegeven dat communicatiemenskracht nodig is. Op 1 september 2001 werd Sjors Willems aangesteld als communicatieadviseur bij het IBL (0,5 fte). In nauwe samenwerking met de afdeling marketing en communicatie is hij projectleider van de communicatieactiviteiten van het IBL.

In het Plan van Aanpak is ook al aangegeven dat de biologische sector behoefte heeft aan kennisontsluiting naast onderzoek. Hiervoor is in de verslagperiode een projectplan opgesteld dat zich richt op het opzetten van een projectendatabank en kennisdatabank voor de biologische landbouw. Op basis van dit projectplan is per 1-8-2001 Eddy Teenstra (1,0 fte) aangesteld als projectleider databanken biologische landbouw.

Vanaf 2002 wordt deze projectleider gefinancierd uit gelden van het Koepelprogramma Biologische Landbouw (zie 4.1).

De activiteiten op het gebied van de communicatie in het aanloopjaar 2001 kunnen als volgt worden samengevat:

□ **Het opstellen van projectplannen**

- Projectplan voor kennisdatabanken biologische landbouw
- Communicatieplan (in de werkgroep communicatie).

□ **Het organiseren van workshops door het IBL**

- Open-space bijeenkomst biologische landbouw (17-11-2000)
- Kwaliteit en veiligheid van biologisch voedsel (11-4-2001, met LBI en Rikilt)
- IBL-dag 2001 (27-11-2001)
- Studiedag Biologische Akkerbouw en Vollegrondsgroente in perspectief (24-1-2001, voorbereiding met PPO en PRI).

□ **Het verzorgen van presentaties**

In de verslagperiode werden de volgende inleidingen gehouden door het hoofd van het IBL.

- De onderzoeksagenda van de biologische sector. KLV-Studiekring Biologische Landbouw; 27-11-2000.

- Fundamenteel en strategisch onderzoek voor de biologische landbouw. Kenniseenheid Agro-technologie en Voeding; 3-1-2001.
 - Onderzoeksansturing door de biologische sector. Federatie van biologische boeren en tuinders; 15-1-2001.
 - Omschakeling en innovatie in de biologische landbouw. DLV-workshop; 31-1-2001.
 - De onderzoeksbehoefte van de biologische sector op het gebied van de veehouderij. ID-Lelystad; 8-3-2001.
 - Onderzoek voor de biologische landbouw. Vereniging van ekoboeren in Flevoland; 13-3-2001.
 - Aansturing en uitvoering van onderzoek op het gebied van de biologische landbouw. EC-LNV biologisch team; 20-8-2001.
 - Onderzoekswensen en –mogelijkheden op het gebied van markt, keten en kwaliteit. Taskforce Marktontwikkeling Biologische Landbouw; 28-8-2001.
 - Kennismaking met het IBL. IBL-dag; 27-11-2001.
- **Het maken van de eerste kennisproducten**
- Een folder over het IBL
 - De eerste versie van de website van het IBL gepresenteerd op 27-11-2001
 - Periodieke rapportages over de activiteiten binnen Wageningen UR in de nieuwsbrieven van Platform Biologica en van de KLV-Studiekring Biologische Landbouw
 - Powerpoint presentaties voor de studentenwerving van de opleiding Bioproductmanagement.
- **Het stimuleren en ondersteunen van de communicatieactiviteiten van deskundigen van Wageningen UR**
- Een eerste aanzet is gemaakt van de opzet van een deskundigenbank (kennisloketten) binnen Wageningen UR
 - Het faciliteren van mediatraining van vier voorvoeders van Wageningen UR op het gebied van de biologische landbouw.
- **Communiceren naar doelgroepen (zie interactie, 3.1)**
- In 2002 zal de uitbreiding bij de communicatieactiviteiten met name plaatsvinden bij: een IBL-nieuwsbrief, het voeren van het maatschappelijk debat, het organiseren van workshops met stakeholders en bij de projecten op het gebied van kennisontsluiting.